

Second victim

Posttraumatiska stressreaktioner hos obstetriker och barnmorskor

Åsa Wahlberg¹
Magna Andreen Sachs²
Kerstin Bergh Johannesson³
Gunilla Hallberg^{1,4}
Maria Jonsson^{1,4}
Agneta Skoog Svanberg¹
Ulf Högberg¹

Institutionen för kvinnors och barns
hälsa¹, neurovetenskap³, Uppsala
universitet, Kvinnokliniken, Akademiska
sjukhuset⁴
LIME, Medical Management Centre
Karolinska institutet²

PTSD kriterier (DSM IV)

- A. Utsatt för traumatisk händelse av exceptionellt hotande eller katastrofalt slag mot en själv eller andra där den utsattes första reaktion var intensiv rädsla, hjälplöshet eller skräck
- B. Återupplevande (≥ 1)
- C. Undvikande (≥ 3)
- D. Irritabilitet/"hyperarousal" (≥ 2)
- E. Varaktighet > en månad
- F. Funktionsnedsättning/lidande

Partiell PTSD: A + B (1) + C (1) + D (1) + E + F

UPPSALA
UNIVERSITET

Syfte

- Exponering för svåra händelser i förlossningsvården hos läkare och barnmorskor
- Förekomst av posttraumatiska stressreaktioner
- Upplevt stöd från kollegor och chefer
- Professionella konsekvenser

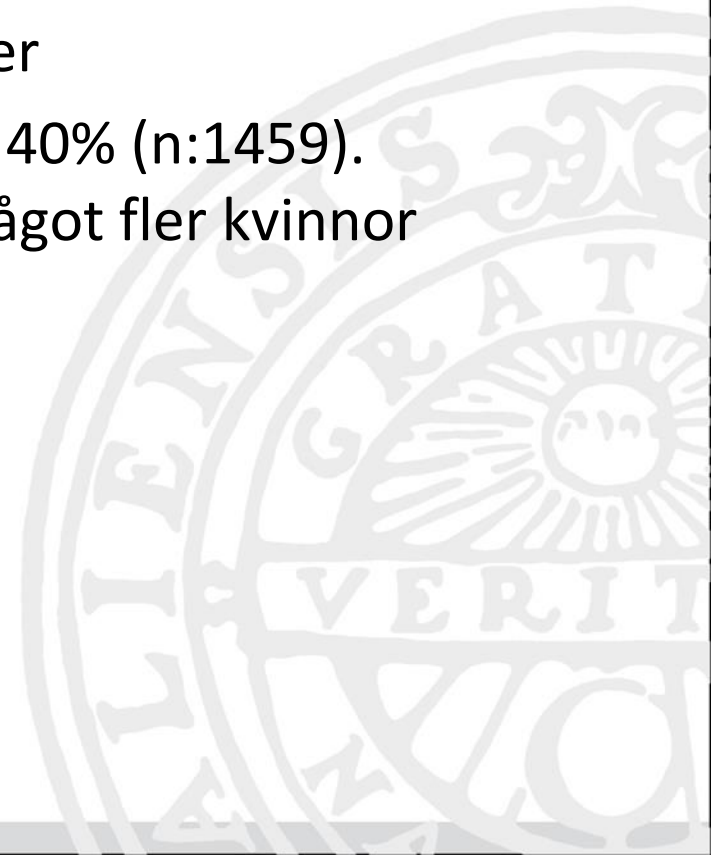

Enkätstudie

- Enkät anpassades från SQ-PTSD där traumatisk exponering definierades som allvarlig obstetrisk komplikation eller annan hotfull situation. Frågan om rädsla/fruktan/panik och hot mot yrkesroll lades till.
- Frågor om yrkeserfarenhet, ålder, kön, stöd från kollegor och chefer, professionella konsekvenser.

Datainsamling

- Webbenkät till medlemmar (<68 år) i SFOG (n:1498) och SBF (n:3657)
- Januari-Februari 2014 - tre påminnelser
- Svarsfrekvens: SFOG 47% (n:706); SBF 40% (n:1459). Svarande läkare var något yngre och något fler kvinnor

Svåra händelser på förlossningsavdelning

Exponering en eller flera gånger	Läkare %	Barnmorskor %
Barnet hade svår syrebrist/svårt skadat vid födelsen	66	48
Barnet dog under förlossning	38	20
Barnet dog efteråt pga. förlossningsrelaterad orsak	31	15
Svår/livshotande mödrakomplikation under förlossningen	70	49
Mödradöd	20	10
Annan svår händelse i anslutning till förlossningen¹	18	15
Summa exponering någon gång	84*	71

¹T ex hot, fysiskt våld från kvinnan, partnern, närstående eller konflikt om åtgärd samt kollegial konflikt

*p <.001

Var åttonde läkare och barnmorska har haft partiell PTSD/PTSD

	Läkare (n:706) %	Barnmorskor (n:1459) %
Intensiv rädsla, hjälplöshet, panik i samband med händelsen	36	35
Hotad i sin yrkesidentitet/yrkesroll i samband med händelsen	16*	11
Partiell PTSD/PTSD	12,5	13,6
PTSD nu	2,3	1,4

*p <.05

Association skuldkänslor och partiell PTSD/PTSD

	Partiell PTSD/PTSD		Inte partiell PTSD/PTSD		
	Läkare %	Barnmorskor %	Läkare %	Barnmorskor %	
Har du haft skuldkänslor för något du gjorde eller inte gjorde i samband med händelsen?	Ja	75***	60***	46	32

***p <.001

Sämre erfarenheterna av stöd för de med partiell PTSD/PTSD

	Partiell PTSD/PTSD		Inte partiell PTSD/PTSD	
	Läkare %	Barnmorskor %	Läkare %	Barnmorskor %
Avsaknad/otillräckligt stöd från chefer	71 ^{***}	69 ^{***}	44	49
Avsaknad/otillräckligt stöd från kollegor	65 ^{***}	51 ^{***}	40	26

^{***}p <.001

Partiell PTSD/PTSD orsak till att sluta med förlossningsvård för läkare och barnmorskor, och för sjukskrivning för barnmorskor

	Läkare		Barnmorskor	
	PTSD ja %	PTSD nej %	PTSD ja %	PTSD nej %
Sjukskrivning	4,5 ^{ns}	1,7	9,7 ^{***}	1,1
Slutade på förlossningsavdelning	-	-	17 ^{***}	4,0
Slutade dagtid på förlossning	10 ^{***}	2,4	-	-
Slutade gå jour	11 ^{***}	3,5	-	-
Övergick till öppen vård	13 ^{***}	3,1	-	-

***p <.001

Second victim, partiell PTSD/PTSD, i svensk förlossningsvård

- Var åttonde läkare och barnmorska
- Associerat med skuldkänslor
- Sämre erfarenheterna av stöd från kollegor och chefer
- Orsak till att sluta på förlossningsavdelning för läkare och barnmorskor och för sjukskrivning hos barnmorskor